

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma

Kaupunginjohtajan esitys
13.11.2024

PORVOO BORGÅ

Lasten määrä ja rahoitus vähenevät – jotain on tehtävä

Lasten määrä vähenee lähivuosina Suomessa merkittävästi syntyvyyden laskun vuoksi. Palveluverkkoa uudistetaan parhaillaan eri puolilla Suomea. Jopa puolet maamme perusasteen kouluista voi kadota vuoteen 2040 mennessä.

Lasten määrä vähenee myös Porvoossa, muuttoliikkeestä huolimatta. Alle 18-vuotiaiden määrän ennustetaan laskevan 800–2000 lapsella vuoteen 2040 mennessä.

Lapsimäärän laskun vuoksi rahoitus vähenee merkittävästi. Vuosittaisten valtionosuuksien ennakoitaan olevan vuonna 2030 noin 5,8 miljoonaa euroa ja vuonna 2040 noin 12 miljoonaa euroa alhaisemmat kuin vuonna 2025

Lasten vähentyessä palveluverkkoa täytyy tiivistää

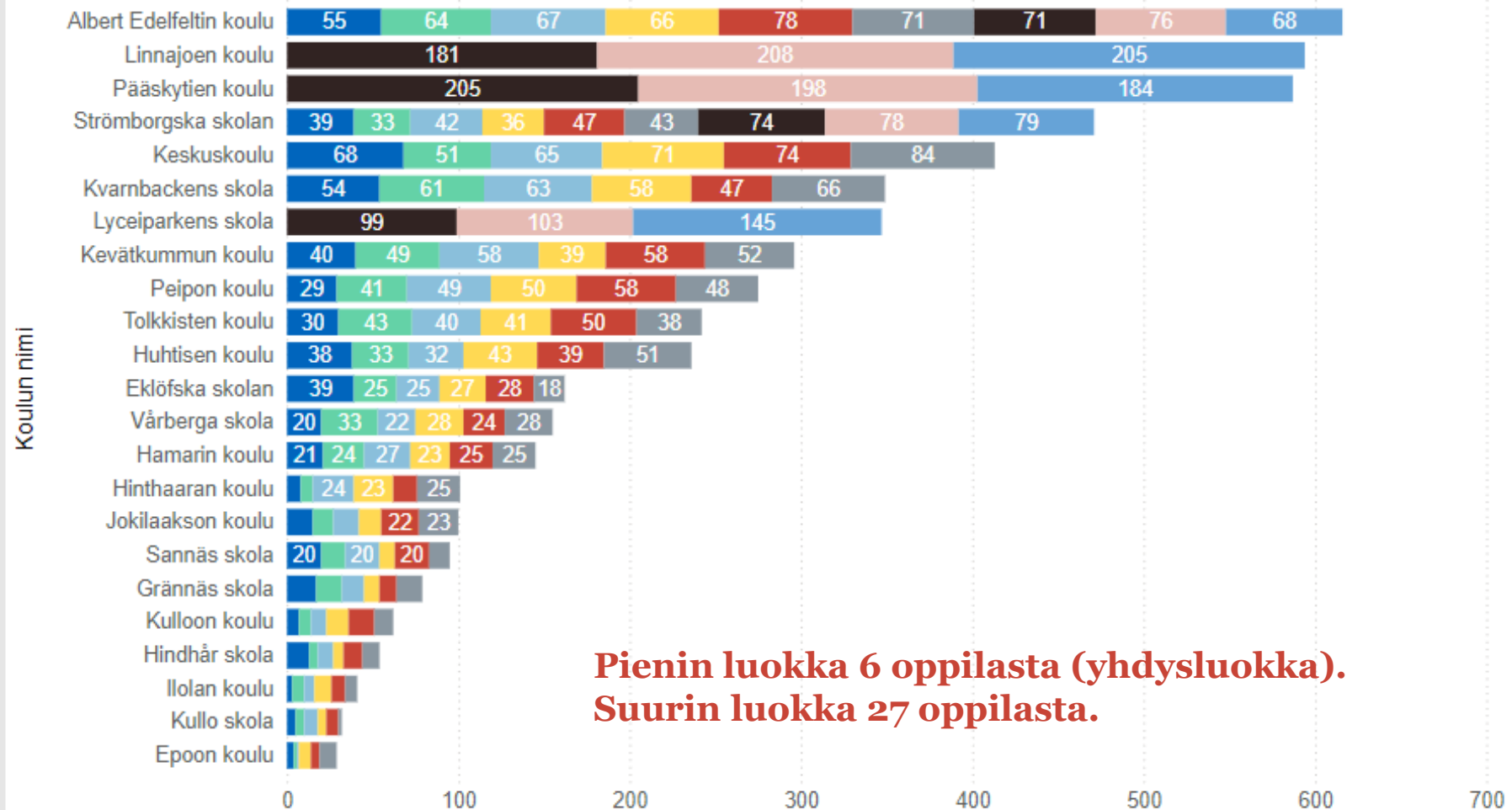
Turvaamme
**pedagogisesti korkeatasoiset,
hyvinvointia tukevat ja tasavertaiset**
opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut
kaikille porvoolaisille lapsille
myös tulevaisuudessa.

PORVOO BORGÅ

Oppilaat luokka-asteittain kouluissa

Oppilaat luokka-asteittain eri kouluissa

Luokka-aste ● 1 ● 2 ● 3 ● 4 ● 5 ● 6 ● 7 ● 8 ● 9

**Pienin luokka 6 oppilasta (yhdysluokka).
Suurin luokka 27 oppilasta.**

Perusopetuksen oppilasmäärät kouluittain (nykytila)

Suomenkieliset koulut

Koulun nimi	lkm
Albert Edelfeltin koulu	617
Linnajoen koulu	593
Pääskytien koulu	587
Keskuskoulu	413
Kevätkummun koulu	296
Peipon koulu	275
Tolkkisten koulu	242
Huhtisen koulu	236
Hamarin koulu	145
Hinthaaran koulu	101
Jokilaakson koulu	100
Kulloon koulu	62
Ilolan koulu	41
Epoon koulu	29
Yhteensä	3 737

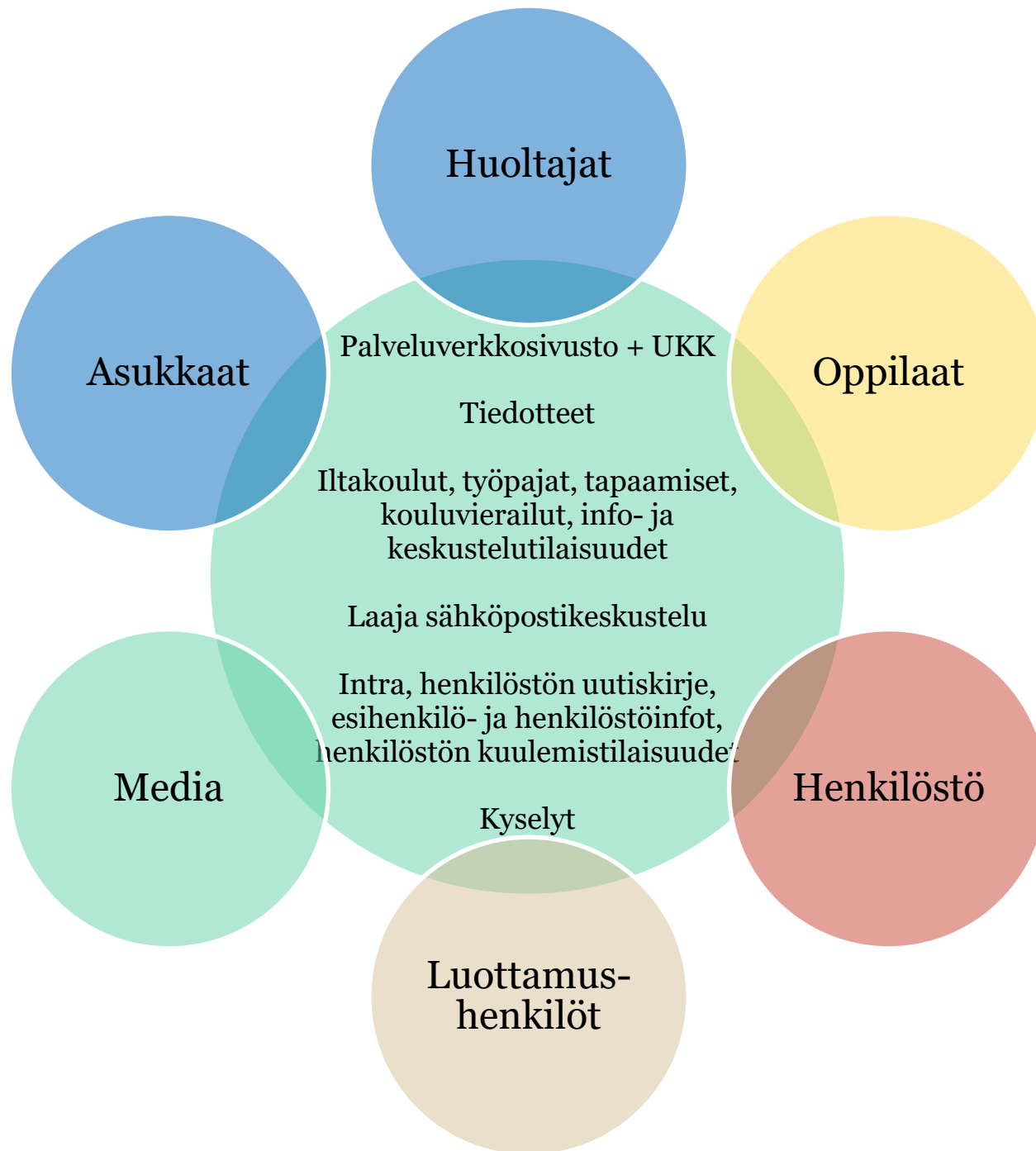
Ruotsinkieliset koulut

Koulun nimi	lkm
Strömborgska skolan	471
Kvarnbackens skola	349
Lyceiparkens skola	348
Eklöfska skolan	162
Vårberga skola	155
Sannäs skola	95
Grännäs skola	79
Hindhår skola	54
Kullo skola	32
Yhteensä	1 745

Laaja, avoin prosessi ja vuorovaikutus

- Palveluverkkotyön periaatteet, huhtikuu KH
- Koulu- ja päiväkotiverkkoselvityksen nykytilan kartoitus, kesäkuu KH
- Skenaariomääritelmät (vaihtoehdot), elokuu KH
- Lapsivaikutusten arviointi lautakunnan hyväksymän mallin mukaisesti, kevät ja syksy
- Palveluverkkosuunnitelman luonnos vaihtoehtoiseen, lokakuu KH
- Asukastilaisuus ja asukaskysely, lokakuu
- Lausunnot: lautakunnat, jaostot nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, OAJ, loka-marraskuu

- Kaupunginjohtajan esitys 13.11.2024
- Kaupunginhallitus 18.11.2024 (käsittely alkaa)
- Kaupunginvaltuusto 11.12.2024

Lausunnot ja kyselyt – positiivisia huomioita

- Lausuntojen perusteella palveluverkkosuunnitelma on perusteellisesti laadittu ja riittävä pohja päätöksenteolle
- Palvelualueita pidetään laajasti kannatettavana uudistuksena
- Luokkakokojen tasaaminen ja suurimpien ryhmien pienentäminen
- Kestävän talouden tavoite
- Julkinen keskustelu, osallistaminen

Lausunnot ja kyselyt – huomioita kritiikkiin

Kylien elinvoima, kaavoitus ja kasvu

- Kaupungistumisen megatrendiin ja asumispreferenssien yleiseen muuttumiseen Porvoo ei voi yksinään vaikuttaa. Myös Porvoo kasvaa epätasaisesti. Porvoossa nuoria perheitä kiinnostavat varsinkin uudet omakotitaloalueet kaupungin keskeisillä alueilla. Kasvunäkymät ohjaavat resurssien suuntaamista.
- Kaavoitus ja kunnallistekniikan rakentaminen edellyttävät priorisointia, koska resurssit ovat rajalliset. Prosessi vie aikansa.
- Koululla on merkitystä, mutta se ei ole ainoa kylien elinvoimaan vaikuttava tekijä. Myös mm. yrittäjyyden edistäminen, vapaa-aikapalvelut, yhteistyöverkostot ja tapahtumat ovat tärkeitä.
- Kylärakenneohjelma päivitetään keskeisten alueiden osayleiskaavan valmistumisen jälkeen.

Perusopetus, suuret kouluyksiköt, Gammelbackan koulun investointi

- Gammelbackaan ei ole suunniteltu ylimääräistä tilaa. Uusi koulu korvaa Peipon koulun ja Opintien varhaiskasvatuksen parakkien tilat. Lisäksi kouluun tulee kolme pienryhmää, kolme valmistavan opetuksen ryhmää ja kolme esikouluryhmää. Myös kansalaisopisto, musiikkiopisto ja liikunta käyttävät tiloja. Tärkeä tavoite on myös syrjäytymisen ja alueellisen segregaaation ehkäiseminen. Läheiselle Tuulikummun alueelle on kaavoitettu asuntoja sadoille asukkaille.
- Porvoossa ei ole yhtään oppilasmäärältään suurta koulua vaan ainoastaan keskisuuria ja pieniä kouluja.
- Ei ole tutkimustietoa, joka osoittaisi että pieni koulu olisi parempi kuin suuri tai toisin päin.
- Opetusryhmiä tulisi vähentää ja niiden kokoa tasoittaa yhdenvertaisuusperiaatteen vuoksi: ei liian pieniä eikä myöskään liian suuria ryhmiä.

Lausunnot ja kysely – huomioita kritiikkiin

Koulukuljetukset

- Koulukuljetuksia koskeva selvitys sisältyy kevään palveluverkkoselvitykseen. Vaikka koulukuljetuskustannukset kasvavat, on koulukuljetuskustannusten osuus koulutuspalveluiden kokonaiskustannuksista on hyvin marginaalinen (tällä hetkellä 3,9 %).
- Lakkautettavaksi ehdotettavien pienimpien koulujen oppilaista kuljetaan jo tällä hetkellä merkittävä osa: Ilola noin 40 % ja Epoo noin 75 %.
- Analyysi jokaisen lakkautettavaksi ehdotetun koulun oppilaan koulukuljetuksesta on tehty. Kaikkien oppilaiden osalta tullaan noudattamaan lain säätämiä rajoja.
- Jatkossa joukkoliikennettä on helpompi kehittää koulujen toiminta huomioiden, kun joukkoliikenne ei ole enää markkinaehtoista vaan kaupungin omaa toimintaa. Tilausliikennettä (taksit) käytetään tarvittaessa edelleen.

Sivistyskeskukset (suomen- ja ruotsinkielinen koulu ja/tai varhaiskasvatus samassa kiinteistökokonaisuudessa)

- Voimassa olevan lainsäädännön mukaan suomen- ja ruotsinkieliset koulut voivat toimia samassa rakennuksessa (sivistyskeskuksessa), mutta yksi kouluyksikkö ei voi olla kaksikielinen.
- Sivistyskeskuksissa syntyy synergia tilojen yhteiskäytöstä ja tukipalveluissa, vaikka suomen-, ja ruotsinkieliset koulut ovatkin erillisiä hallinnollisia yksiköitä.
- Kritiikki on huomioitu kaupunginjohtajan esityksessä. Kaikki nykyiset sivistyskeskukset säilyvät toistaiseksi (Kulloo, Kevätkumpu, Hinthaara, Jokilaakso).

Lausunnot ja kysely – huomioita kritiikkiin

Muut säästökohteet, kuten hallinto

- Kaupunki on jo luopunut Kunnantalon, Campuksen ja Tekniikankaaren tiloista ja keskittänyt niissä olleet toiminnot Nimbus-taloon, jonne tullaan jatkossa siirtämään lisää kaupungin toimintoja.
- Jos koulu lakkaa, myös rehtori hallinnollisena työntekijänä poistuu ja koulusihteeripalveluja voidaan vähentää. Lisäksi ei tarvita enää yksikköön siivoojaa, ruokahuollon työntekijää ja ylläpidon palveluja.
- Vuoden 2025 aikana kasvun ja oppimisen toimialalla kehitetään muun kaupunkiorganisaation tavoin strategista henkilöstösuunnittelua.
- Mitä on hallinto? Varhaiskasvatuksen laskutusta, koulukyytien suunnittelua, lakisäätteistä suunnittelua ja raportointia, laajan kokonaisuuden johtamista...

Talousluvut

- Palveluverkkotyössä on käytetty valtakunnallisesti hyväksytyjä, vertailtavuuden mahdollistavia lukuja.
- Luvut ovat laskennallisia ja suuntaa antavia arvioita, jotka perustuvat yhteismitallisiin perusolettamiin.
- Laskennassa on noudatettu varovaisuusperiaatetta (ei ylimitoitettuja oletuksia ja summia).
- Säästöpotentiaali näkyy erityisesti, kun tarkastellaan säästöjen kumulatiivista kertymistä useampien vuosien aikajaksolla.

Päätöksentekoprosessi ja aikataulu

- Kritiikki on huomioitu kaupunginjohtajan esityksessä.

Kaupunginjohtajan esitys: palveluverkon arviointi jatkuva toimintatapa

- Nyt tehdään toimeenpanopäätökset vuosille 2025–2027. Palveluverkkoa arvioidaan seuraavan kerran vuonna 2026, jolloin tehdään vuosia 2027–2029 koskevat toimeenpanopäätökset.
- Tämän jälkeen tarkastelu tehdään vastaavasti kahden vuoden välein aina seuraavalle kolmivuotiselle toimeenpanokaudelle.
- Kolmivuotisen toimeenpanokauden viimeinen vuosi on samalla sitä seuraavan toimeenpanokauden ensimmäinen vuosi, jolloin kyseistä vuotta koskevien päätösten riittävyys tulisi arvioitavaksi uudelleen seuraavaa toimeenpanopäätöstä tehtäessä.
- Palveluverkkoa arvioidaan jatkossa palveluverkkosuunnitelmaa laadittaessa luodun toimintamallin mukaisesti: monitahoarviointina yhteistyössä toimialojen kesken kaupunginhallituksen 8.4.2024 hyväksymiä periaatteita noudattaen.

Palveluverkon arviointi

- Palveluverkon arviointi edellyttää pitkäjänteistä strategista suunnittelua.
- Palveluverkon tilasta ja näkymistä tuotetaan systemaattisesti päivitettyä tietoa päätöksenteko varten.
- Toimeenpanopäätöksiä tehdään säännöllisten väliarviointien jälkeen, aina uusimpaan tietoon perustuen ja kokonaistilanne huomioiden. Ei tehdä esityksiä, joissa aikajänne on väliarviointikautta pidempi.
- Kokonaisarviointi, jossa kriteerinä mm. lapsimäärän kehitys, kaupungin taloustilanne, kiinteistöt, kaavoitus ja tonttitilanne.

Kaupunginjohtajan esitys: Vuosien 2025 ja 2026 toimeenpanopäätökset

- Epoon koulu lakkautetaan keväällä 2025 lukuvuoden päättyessä. Oppilaille osoitetaan lähikouluksi Keskuskoulu.
- Ilolan koulu lakkautetaan keväällä 2026 lukuvuoden päättyessä. Oppilaille osoitetaan lähikouluksi Keskuskoulu.
- Palveluverkon suunnittelua koskevan joustavuuden lisäämiseksi otetaan käyttöön useamman koulun käsittävät palvelualueet.
- Porvoon kaupungin hallintosääntöön tehdään esityksen mukaiset muutokset kasvun ja oppimisen lautakunnan toimivaltuuksiin.

Tunnuslukuja Epoon ja Ilolan kouluista

Epoon koulu

- Noin 30 oppilasta lukuvuonna 2024–2025, ei nähtävissä merkittävää kasvua
- Noin 75 % nykyisistä oppilaista on koulukuljetusten piirissä
- Etäisyys Keskuskoulusta on noin 12 kilometriä
- Oppilaskohtaiset kustannukset 21 000 euroa/ vuosi (2023)
(Porvoo keskiarvo 11 900 euroa/ vuosi, valtakunnallinen keskiarvo 10 500 euroa/ vuosi 2022)

Ilolan koulu

- Noin 40 oppilasta lukuvuonna 2024–2025, ennusteiden mukaan laskee lähivuosina noin 30 oppilaan tasolle
- Noin 40 % nykyisistä oppilaista on koulukuljetusten piirissä
- Etäisyys Keskuskoulusta on noin 9 kilometriä
- Oppilaskohtaiset kustannukset 20 600 euroa/ vuosi (2023)
(Porvoo keskiarvo 11 900 euroa/ vuosi, valtakunnallinen keskiarvo 10 500 euroa/ vuosi 2022)

Palvelualueet perusteltuja erityisesti alueilla, joissa väestörakenne muuttuu nopeasti

- Voidaan varautua paremmin epävarmaan tulevaisuuteen.
- Voidaan tasata ryhmäkokoja ja oppilasmääriä koulujen välillä joustavasti, lasten ja nuorten tarpeiden mukaisesti.
- Auttaa alueiden eriytymiskehityksen hillitsemisessä (yhdenvertaisuus).
- Vähentävät tilojen vajaakäyttöä tai ylikuormitusta. Voidaan välttyä väliaikaisilta koulutilainvestoinneilta.
- Haasteet: logistiset ja hallinnolliset kysymykset.

Kaupunginjohtajan esitys:

Palvelualueet otetaan käyttöön vaiheittain syksyllä 2026

Suomenkielisten koulujen osalta hyväksytään Albert Edelfeltin koulun palvelualue sellaisenaan. Suomen- ja ruotsinkielisten koulujen itäiset ja läntiset palvelualueet otetaan käyttöön ensimmäisessä vaiheessa vain osittain.

- Suomenkielisten koulujen itäiseen palvelualueeseen kuuluvat Huhtisen koulu, Keskuskoulu ja Kevätkummun koulu, ja läntiseen palvelualueeseen Hamarin koulu, Peipon koulu ja Tolkkisten koulu.
- Ruotsinkielisten koulujen läntiseen palvelualueeseen kuuluvat Eklöfska skolan ja Strömborgska skolan, ja itäiseen palvelualueeseen Kvarnbackens skola ja Vårberga skola.
- Muiden koulujen osalta noudatetaan toistaiseksi nykyisiä oppilaaksiottorajoja molemmissa kieliryhmissä.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osalta noudatetaan nykyisiä palvelualueita niin, että lapsen oppimispolku on mahdollisimman yhtenäinen.

Vuonna 2025 synkronoidaan muu ohjeistus, kuten oppilaaksioton ohjeet ja koulukuljetusperiaatteet. Päätökset näistä tekee kasvun ja oppimisen lautakunta.

Valtuusto päättää mahdollisesta palvelualueiden laajentamisesta tehdään tulevana vuosina palveluverkon väliarviointien yhteydessä.

Oppilaaksioton ohjeet

Valtuusto päättää palvelualueiden käyttöönottamisesta. Lähikoulun osoittamista varten tarvitaan lisäksi uudet oppilaaksioton ohjeet. Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää ohjeista sen jälkeen, kun valtuusto on päättänyt palvelualueiden käyttöönottamisesta ja hallintosäännön muuttamisesta.

Oppilaaksioton ohjeet tulevat sisältämään mm. seuraavat asiat:

- Ryhmäkokko
- Palvelualueen sisällä siirtyminen
- Toissijainen koulu
- Sisaruusperiaate
- Toimenpiteet, jos lapsi muuttaa alueelta toiselle
- Aloitus ensimmäiseltä luokalta lähtien
- Yhteys esiopetukseen sekä kasvun ja oppimisen polun eheys

Kaikille lapsille osoitetaan edelleen lähikoulu ajoissa, kuten laki määrää.